

การฝึกलोเบื้องต้นก่อนส่งให้หน่วยใช้งานทางทหาร

๑ กล่าวทั่วไป

เนื้อหาในบทนี้กล่าวถึงกระบวนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจากล่อรุ่นสู่สัตว์ใช้งานทางทหาร (Breaking) โดยเน้นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างคนกับล่อ การฝึกระเบียบวินัย และการยอมรับในการควบคุมบังคับจับจูง เป็นการฝึกปฏิบัติสำหรับพนักงานเลี้ยงสัตว์และเจ้าหน้าที่รวมถึงนายสิบฝึกสัตว์ รูปแบบการฝึกเป็นแบบรายตัว (Individual Training) เพื่อความปลอดภัยและประสิทธิภาพสูงสุด ขั้นตอนการฝึกแบ่งออกเป็น ๓ ขั้นตอนหลัก คือ การสร้างความไว้วางใจและการใช้ขลุมจูง การฝึกเดินเข้าออกคอก การเดินแถวและคำสั่งเสียง ความสำคัญของบทนี้จะช่วยให้ล่อมีลักษณะนิสัยที่นิ่ง ไม่ตื่นตกใจง่ายในสภาวะกดดัน และพร้อมปฏิบัติภารกิจร่วมกับหน่วยทหารได้อย่างปลอดภัย

๒ ชื่อเรื่อง การฝึกล่อใช้งานเบื้องต้น มีจำนวน ๒ แผนบทเรียนดังนี้

๑. แผนบทเรียนที่ ๑ : การสร้างความคุ้นเคยและการบังคับเบื้องต้น

แผนบทเรียนที่

การสร้างความคุ้นเคยและการบังคับเบื้องต้น

๑. วัตถุประสงค์ในการฝึก

กิจเฉพาะ : ปฏิบัติการเข้าหา การใส่ขลุม และการจูงเดินล่อใหม่ได้อย่างถูกต้องและปลอดภัย

เงื่อนไข :

๑. ล่อใหม่ที่ยังไม่ผ่านการฝึก (Unbroken Mule)
๒. สนามฝึกเปิด
๓. ขลุมจูง (Halter) และเชือกนำจูง

มาตรฐาน :

๑. สามารถเข้าหาสัตว์ในตำแหน่งที่ปลอดภัยและใส่ขลุมได้ภายในเวลาที่กำหนด
๒. ล่อยอมเดินตามเชือกจูงโดยไม่ขัดขืนหรือหยุดนิ่ง (Stubborn)
๓. สามารถบังคับให้ล่อหยุดด้วยคำสั่งเสียงได้

๒. วัตถุประสงค์ในการฝึกตามลำดับขั้น

๒.๑ วัตถุประสงค์ในการฝึกขั้นที่ ๑

กิจเฉพาะ : การสร้างความคุ้นเคย (Gentling)

เงื่อนไข : การสัมผัสตัวสัตว์และการใช้แปรงทำความสะอาด

มาตรฐาน : ลอยอมให้สัมผัสตัวทุกส่วน รวมถึงบริเวณหูและเท้า โดยไม่มีอาการพยศ

๒.๒ วัตถุประสงค์ในการฝึกขั้นที่ ๒

กิจเฉพาะ : การฝึกใส่ขลุ้มและเชือกนำจูง

เงื่อนไข : การใช้เทคนิคการกดดันและผ่อนคลาย (Pressure and Release)

มาตรฐาน : ลอยตอบสนองต่อแรงดึงของเชือกจูงและเดินตามผู้ฝึกอย่างเป็นระเบียบ

๒.๓ วัตถุประสงค์ในการฝึกขั้นที่ ๓

กิจเฉพาะ : การฝึกคำสั่งเสียงเบื้องต้น

เงื่อนไข : คำสั่ง "เดิน", "หยุด"

มาตรฐาน : ลอยปฏิบัติตามคำสั่งเสียงโดยไม่ต้องใช้แรงดึงเชือกในระยะประชิด

๓. คำแนะนำทางธุรการ

๓.๑ ระยะเวลาการฝึก : วัน ว.....(จำนวน ๔ ชั่วโมง)

๓.๒ สถานที่ฝึก : สนามฝึกสัตว์ หมวดยุทธศาสตร์และแผนกสัตวบาล กองการสัตว์และเกษตรกรรมที่ ๓ กรมการสัตว์ทหารบก

๓.๓ ผู้รับการฝึก :

๓.๔ ผู้ฝึกและผู้ช่วยผู้ฝึก : หัวหน้าหมวดยุทธศาสตร์ และครูฝึกชั้นประทวน นายสิบสัตวบาล

๓.๕ เครื่องช่วยฝึกและยุทธภัณฑ์ :

๓.๕.๑ ล้อ ขลุ้มจูงหนังและเชือกมะนิลา แปรงและอุปกรณ์ทำความสะอาดสัตว์

๓.๖ หลักฐานอ้างอิง :

๓.๖.๑ รส. ๓๑-๒๗ การใช้สัตว์ต่างและสัตว์บรรทุก

๓.๖.๔ คู่มือการฝึกสัตว์ หมวดยุทธศาสตร์และแผนกสัตวบาล กองการสัตว์และเกษตรกรรมที่ ๓ กรมการสัตว์ทหารบก

๔. ลำดับขั้นของการปฏิบัติและเวลาที่ใช้

ลำดับขั้น	การปฏิบัติ	เวลาที่ใช้
ขั้นตอนที่ ๑	ทฤษฎีจิตวิทยาสัตว์ (ความต่างระหว่างม้ากับล่อ)	
	๑. พื้นฐานจิตวิทยาสัตว์ตระกูลม้า (สัญชาตญาณสัตว์ผู้ถูกล่าและการตอบสนองต่อภัย)	๑๐ นาที
	๒. การเปรียบเทียบพฤติกรรม (ม้า vs ล่อ) (การวิเคราะห์ความต่างระหว่างสัญชาตญาณผู้ถูกล่ากับการคิดวิเคราะห์)	๒๐ นาที
	๓. ความแตกต่างของภาษากายและการสื่อสาร (การสังเกตหู หาง แกวตา และการตีความพฤติกรรม)	๑๕ นาที

ลำดับขั้น	การปฏิบัติ	เวลาที่ใช้
	๔. เทคนิคการเข้าหาและการสร้างความเชื่อมั่น (การสร้าง Trust และข้อควรระวังในการบังคับสัตว์) ๕. สรุปรบทเรียนและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ (ตอบข้อซักถามและกรณีศึกษาที่พบบ่อย)	๑๐ นาที ๕ นาที
ขั้นตอนที่ ๒	สาธิตและการฝึกการเข้าหา การสัมผัส และการใส่ขลุมน ๑. เทคนิคการเข้าหาและการปรากฏตัว (มุมมองการเข้าหาที่ปลอดภัย ๔๕ องศา และการสังเกตปฏิกิริยา) ๒. การสัมผัสและการสร้างความคุ้นเคย (การลูบสัมผัสจุดปลอดภัยเพื่อลดความระแวงของสัตว์) ๓. การสาธิตและฝึกการใส่ขลุมนจูง (ขั้นตอนการสวมผ่านจมูกและใบหูอย่างนุ่มนวล และการปรับความกระชับ) ๔. การตรวจสอบความเรียบร้อยและสรุปผล (การถอดขลุมนอย่างถูกวิธีและการประเมินทักษะ)	๒๐ นาที ๒๕ นาที ๓๐ นาที ๑๕ นาที
ขั้นตอนที่ ๓	ฝึกการจูงเดินในคอกและการเดินแถวตอน ๑. เทคนิคการบังคับและการจูงเดินรายตัว (ท่าทางการถือสายจูง, การสั่งหยุด และการเลี้ยว) ๒. การจูงเดินสิ่งกีดขวางในคอกฝึก (การจูงอ้อมหลักและการรักษาตำแหน่งผู้จูงให้สัมพันธ์กับไหล่สัตว์) ๓. การฝึกเดินแถวตอน (Column Formation) (การรักษาระยะต่อระหว่างสัตว์และการเดินตามจังหวะแถว) ๔. การตรวจสอบความเรียบร้อยและสรุปผล (ประเมินการปฏิบัติงานและนำสัตว์กลับเข้าที่พัก)	๓๐ นาที ๒๕ นาที ๒๕ นาที ๑๐ นาที
	รวมเวลาที่ใช้ทั้งสิ้น	จำนวน ๔ ชั่วโมง

๕. ข้อจำกัดในการรักษาความปลอดภัย :

- ๕.๑ มาตรการความปลอดภัย : ต้องสวมถุงมือรองเท้าหุ้มส้นที่แข็งแรงตลอดเวลา
- ๕.๒ ข้อควรระวัง : อย่าพันเชือกจูงเข้ากับมือหรือลำตัวเด็ดขาดเพื่อป้องกันสัตว์กระชาก
- ๕.๓ อื่นๆ : สังเกตการวางหูและอาการทางของล่อเพื่อประเมินอารมณ์สัตว์

๖. ข้อคิดเห็นและรายละเอียดเพิ่มเติม :

- ๖.๑ นโยบายข้อเน้นย้ำ : "ความอดทนคือหัวใจของการฝึกล่อ" ห้ามใช้ความรุนแรงเกินกว่าเหตุ
- ๖.๒ รปจ. : ตรวจสอบเชือกจูงว่าไม่มีรอยเปื้อยหรือขาดก่อนเริ่มฝึกทุกครั้ง

๗. ตารางการฝึกประจำวัน

ตารางกำหนดการฝึกประจำวัน

ตั้งแต่วันที่.....ถึง.....เดือน.....พ.ศ.

เรื่อง การสร้างความคุ้นเคยและการบังคับเบื้องต้น

วัน และ วันที่	เวลา		รายการอบรม	จำนวน ฝึก	หลักฐาน การฝึก	เจ้า หน้าที่	การแต่งกาย	สถานที่	เครื่องมือ	หมายเหตุ
	ตั้งแต่	ถึง								
ว	๐๘๓๐	๐๙๓๐	-พฤติกรรมม้า และล่อ - การเข้าหา สัตว์	๑	- รส.๓๑- ๒๗ การ ใช้สัตว์ ต่างและ สัตว์ บรรทุก	จนท. ผสบ.๖	ชุดปฏิบัติงาน	มว.ฝึก สัตว์ฯ	- สัตว์ - อุปกรณ์ บังคับสัตว์	
	๐๙๓๐	๑๑๐๐	- การเข้าหา สัตว์ - การสร้าง ความคุ้นเคย - การใช้ขลุ้ม จูง	๑.๕	- รส.๓๑- ๒๗ การ ใช้สัตว์ ต่างและ สัตว์ บรรทุก	จนท. ผสบ.๖	ชุดปฏิบัติงาน	มว.ฝึก สัตว์ฯ	- สัตว์ - อุปกรณ์ บังคับสัตว์	
	๑๓๓๐	๑๕๐๐	- การบังคับ สัตว์ - การจูงเดิน	๑.๕	- รส.๓๑- ๒๗ การ ใช้สัตว์ ต่างและ สัตว์ บรรทุก	จนท. ผสบ.๖	ชุดปฏิบัติงาน	มว.ฝึก สัตว์ฯ	- สัตว์ - อุปกรณ์ บังคับสัตว์	

บันทึกความคิดเห็นของครูฝึก.....

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ครูฝึก

๒. แผนบทเรียนที่ ๒ : การฝึกบรรทุกต่างและระเบียบแถวสัตว์ต่าง

แผนบทเรียน

การฝึกบรรทุกต่างและระเบียบแถวสัตว์ต่าง

.....

๑. วัตถุประสงค์ในการฝึก

กิจเฉพาะ : ปฏิบัติการใส่เครื่องบรรทุกและเดินแถวในภูมิประเทศจำลอง

เงื่อนไข :

๑. อานต่าง (Pack Saddle) และเครื่องประกอบอาน
๒. สิ่งของบรรทุกจำลอง (หีบไม้หรือกระสอบทราย)
๓. เส้นทางฝึกที่มีอุปสรรคเบื้องต้น

มาตรฐาน :

๑. สามารถวางอานต่างได้ถูกตำแหน่งโดยสัตว์ไม่ตื่น
๒. รััดสายรัดหน้าและสายรัดทึบ (Breeching) ได้แน่นหนาและไม่ทำให้สัตว์บาดเจ็บ
๓. ล่อสามารถเดินบรรทุกน้ำหนักได้ต่อเนื่องโดยไม่ทำของตกหล่น

๒. วัตถุประสงค์ในการฝึกตามลำดับขั้น

๒.๑ วัตถุประสงค์ในการฝึกขั้นที่ ๑

กิจเฉพาะ : การยอมรับสัมผัสจากอุปกรณ์ (Desensitization)

เงื่อนไข : การใช้กระสอบหรือแผ่นรองอานลูบไล้ตามลำตัว

มาตรฐาน : ล่อนิ่งเฉยต่อสัมผัสของอุปกรณ์แปลกปลอมบนหลังและหน้าท้อง

๒.๒ วัตถุประสงค์ในการฝึกขั้นที่ ๒

กิจเฉพาะ : การวางอานและการปรับระดับน้ำหนัก

เงื่อนไข : อานต่างมาตรฐานกองทัพบก

มาตรฐาน : จัดสมดุลน้ำหนักซ้าย-ขวาให้เท่ากัน (Balance Load)

๒.๓ วัตถุประสงค์ในการฝึกขั้นที่ ๓

กิจเฉพาะ : การเดินแถวสัตว์ต่าง (Pack String)

เงื่อนไข : การผูกโยงสัตว์ต่อกันและการเดินผ่านเสียงรบกวน

มาตรฐาน : ล่อสามารถรักษาตำแหน่งในแถวและไม่ตื่นตระหนกต่อเสียงประทัดจำลอง

๓. คำแนะนำทางธุรการ

๓.๑ ห้วงเวลาการฝึก : วัน ว..... (จำนวน ๕ ชั่วโมง)

๓.๒ สถานที่ฝึก :

๓.๓ ผู้รับการฝึก :

๓.๔ ผู้ฝึกและผู้ช่วยผู้ฝึก :

๓.๕ เครื่องช่วยฝึกและอุปกรณ์ :

๓.๕.๑ อานต่างและเครื่องประกอบ ๑๐ ชุด

๓.๕.๒ น้ำหนักจำลอง ๒๐ - ๔๐ กก.

๓.๕.๓ เครื่องขยายเสียงจำลองสถานการณ์สนามรบ

๓.๖ หลักฐานอ้างอิง : รส. ๓๑-๒๗ การใช้สัตว์ต่างและสัตว์บรรทุก

๔. ลำดับขั้นของการปฏิบัติและเวลาที่ใช้

ลำดับขั้น	การปฏิบัติ	เวลาที่ใช้
ขั้นตอนที่ ๑	สาธิตการประกอบอานและการตรวจสอบความสมมาตร) ๑. การเตรียมอุปกรณ์และตรวจสอบสภาพอาน (ตรวจสอบโครงอาน, สายรัด และความสะอาดของแผ่นรอง) ๒. สาธิตขั้นตอนการวางอาน (เทคนิคการวางอานบนหลังสัตว์และการรัดสายรัดที่บีบให้ปลอดภัย) ๓. การตรวจสอบความสมมาตรและการกระจายน้ำหนัก (เช็คแนวสันหลัง ความสมดุลซ้าย-ขวา และจุดกดทับ) ๔. การปรับแต่งและการทดสอบก่อนใช้งาน (ปรับความยาวโกลนและประเมินปฏิกิริยาของสัตว์)	๑๐ นาที ๒๐ นาที ๒๐ นาที ๑๐ นาที
ขั้นตอนที่ ๒	ฝึกการบรรทุกของและผูกเงื่อนยึดต่าง (Diamond Hitch) ๑. การเตรียมสัมภาระและการสมดุลน้ำหนัก (การตรวจสอบอุปกรณ์บรรทุกต่าง และการแบ่งน้ำหนักซ้าย-ขวาให้สมมาตร) ๒. ฝึกการยกสัมภาระขึ้นหลังสัตว์ (เทคนิคการแขวนสัมภาระกับอานบรรทุกต่าง และการใช้ผ้าคลุม Manties) ๓. การฝึกผูกเงื่อนยึดต่าง (Diamond Hitch) (สาธิตและฝึกการดึงเชือกยึดสัมภาระให้เป็นรูปสี่เหลี่ยมข้าวหลามตัด) ๔. การตรวจสอบความปลอดภัยและการทดสอบเดิน (เช็คความแน่นหนาของเงื่อน และทดสอบจูงเดินเพื่อดูความมั่นคง)	๒๐ นาที ๒๕ นาที ๔๕ นาที ๓๐ นาที
ขั้นตอนที่ ๓	การฝึกเดินแถวอุปสรรคและสิ่งกีดขวาง ๑. การเตรียมความพร้อมก่อนเข้าพื้นที่ (ตรวจเช็คอุปกรณ์บรรทุกต่าง และการจัดรูปแถวตอนให้เรียบร้อย) ๒. การฝึกผ่านอุปสรรคพื้นผิวและทางแคบ (การจูงผ่านพื้นที่ขรุขระ ทางลาดชัน และการระวังของบรรทุกกระแทก) ๓. การฝึกข้ามสิ่งกีดขวางและทางน้ำ (ฝึกข้ามขอนไม้ ร่องน้ำจำลอง และการรักษาจังหวะแถวไม่ให้หยุดชะงัก)	๒๐ นาที ๓๐ นาที ๔๐ นาที

ลำดับชั้น	การปฏิบัติ	เวลาที่ใช้
	๔. การประเมินผลและปฏิบัติบำรุง (ตรวจสอบสภาพสัตว์หลังการฝึก และสรุปบทเรียนรายบุคคล)	๓๐ นาที
	รวมเวลาที่ใช้ทั้งสิ้น	จำนวน ๕ ชั่วโมง

๕. ข้อจำกัดในการรักษาความปลอดภัย :

- ๕.๑ มาตรการความปลอดภัย : ตรวจสอบการเสียดสีของอานกับผิวหนังสัตว์เพื่อป้องกันแผลกดทับ
- ๕.๒ ข้อควรระวัง : ระวังขณะรัดสายรัดที่บิด่าง ล่ออาจติดเนื่องจากความตกใจ

๖. ข้อคิดเห็นและรายละเอียดเพิ่มเติม :

- ๖.๑ นโยบายข้อเน้นย้ำ : "ความสมดุลของน้ำหนักคือความปลอดภัยของสัตว์"
- ๖.๒ อื่นๆ : หากล่อมีอาการเหนื่อยล้าให้หยุดพักและคลายสายรัดทันที

๗. ตารางการฝึกประจำวัน

ตารางกำหนดการฝึกประจำวัน

ตั้งแต่วันที่.....ถึง.....เดือน.....พ.ศ.

เรื่อง การฝึกบรรทุกต่างและระเบียบแถวสัตว์ต่าง

วัน และ วันที่	เวลา		รายการอบรม	จำนวน ฝึก	หลักฐาน การฝึก	เจ้า หน้าที่	การแต่ง กาย	สถานที่	เครื่องมือ	หมายเหตุ
	ตั้งแต่	ถึง								
ว	๐๘๓๐	๐๙๓๐	- การประกอบ อานต่าง - การตรวจสอบ การประกอบ อานต่าง	๑	- หลักสูตร การฝึก สัตว์ใหม่	จนท. ผสม.๗	ชุด ปฏิบัติงาน	มว.ฝึก สัตว์๗	- สัตว์ - อุปกรณ์ บังคับสัตว์ - อานต่าง	
	๐๙๓๐	๑๑๓๐	- การฝึกบรรทุก ต่าง - การผูกเงื่อน	๒	- หลักสูตร การฝึก สัตว์ใหม่	จนท. ผสม.๗	ชุด ปฏิบัติงาน	มว.ฝึก สัตว์๗	- สัตว์ - อุปกรณ์ บังคับสัตว์ - อานต่าง - เชือก	
	๑๓๓๐	๑๕๓๐	- ฝึกการจูงเดิน เป็นรูปแถว - ฝึกการจูงเดิน ข้ามสิ่งกีดขวาง และทางน้ำ	๒	- หลักสูตร การฝึก สัตว์ใหม่	จนท. ผสม.๗	ชุด ปฏิบัติงาน	มว.ฝึก สัตว์๗	- สัตว์ - อุปกรณ์ บังคับสัตว์ - อานต่าง	

